

Over jonge en oude imkers

'Hoe krijg je je kinderen geïnteresseerd in bijen?' is de titel van een artikel in de American Bee Journal (139(6) 1999. Om dat te weten te komen ging auteur Howard Scott te rade bij verschillende imkers, die hem een aantal adviezen gaven waar hij uitvoerig op ingaat. Sluit aan bij wat het kind het meest interesseert. Sommige kinderen zijn dol op feiten. Vertel ze dan bijvoorbeeld dat een bij gedurende haar hele leven niet meer dan een achtste deel van een druppel honing haalt en dat ze om een pond honing te halen een afstand van twee en een half keer rond de aarde zou moeten vliegen en dat de koningin tweeduizend eitjes per dag legt. Stimuleer het te helpen bij allerlei klusjes, zoals raampjes timmeren, honing slingeren, etiketjes plakken; ze mogen daarbij best wat geld verdienen. Veel kinderen houden van lezen; geef ze een goed bijenboek met veel illustraties. Laat ze een klein onderzoekje doen, voor school een werkstuk maken of spreekbeurt houden. Betrek het kind bij problemen die je zelf bij het imkeren tegenkomt ('waarom gaat papa's beroker toch steeds uit?'), laat het via internet andere imkers om advies vragen. En geef je zoon of dochter als verjaardagscadeau een bijenvolk.

Aan het slot van zijn (door mij veel te kort samengevatte) artikel doet Scott echter een bekentenis. 'Natuurlijk', schrijft hij, 'ik heb gefaald. Ik heb een dochter die nu veertien jaar oud is en absoluut geen interesse in bijen heeft en imkers maar een vreemd soort mensen vindt.' Scott moet toegeven dat hij zijn hobby veel te veel als iets dat alleen maar van hemzelf was, beschouwde; het was een vlucht vanuit de verantwoordelijkheid voor zijn gezin. Nooit had hij geprobeerd de nieuwsgierigheid bij zijn dochtertje op te wekken, haar te betrekken bij zijn bijen, een boek over bijen te laten lezen. Bovendien, als hij dan eens de bijen ter sprake bracht, deed hij dat veel te nadrukkelijk, te schoolmeesterachtig, te plechtig; vragen stelde hij nauwelijks. Haar het gevoel bij te brengen dat bijen van die boeiende wezentjes zijn, is hem absoluut niet gelukt. Zelfs was hij niet op het idee gekomen gebruik te maken van de interesse die ze wel had: koken. 'Had ik haar dan maar tenminste kookboeken met honingrecepten gegeven!' 'Doe het dus niet zoals ik het deed', merkt hij tenslotte op, 'doe wat ik schrijf'.

Ecologisch imkeren

Rekening houden met de eenheid van het bijenvolk en de bedrijfsmethoden zo kiezen dat de bijen zich op een organische wijze kunnen ontplooiën, dat is volgens het Deutsches Bienen Journal (7(6): 21-23 (1999) zo ongeveer het uitgangspunt van het ecologisch bijenhouden in Duitsland. Daarbij gelden vooral de volgende richtlijnen. De standplaats moet zodanig zijn dat de volken voor zichzelf kunnen zorgen en dus voldoende nectar, stuifmeel en water kunnen vinden. De volken worden meestal in de gebruikelijke rechthoekige houten kasten gehuisvest; woningen van stro en leem zijn ook toegestaan, kunststof is uitgesloten. De bijen wordt zoveel mogelijk gelegenheid gegeven de raten op natuurlijke wijze te bouwen. Het broednest moet zich kunnen uitbreiden zonder dat het doorsneden wordt door het hout van de raampjes. Eventueel kunstraat mag alleen gemaakt zijn van op natuurlijke wijze verkregen was. Zo wordt ook een opeenhoping van schadelijke stoffen in de was voorkomen. De imker moet werken met Europese rassen, zonder dat ze ingekruist worden met bijen uit andere continenten. In zekere mate kan de imker het zwermen bijsturen, bijvoorbeeld ten behoeve van uitbreiding of verjonging van de volken. Kunstmatige koninginnenteelt toepassen door overlarven of k.i. is niet toegestaan. De gezondheid van het volk moet bewaakt worden met zogenaamde bio-technische middelen (bijvoorbeeld broedafname, warmtebehandeling, kunstzwermen maken); kruidenthee mag gegeven worden. Als middel tegen de varroamijt kan gebruik gemaakt worden van de bekende organische zuren. Helaas is het om allerlei redenen vaak niet mogelijk de bijen op uitsluitend honing te laten overwinteren. Wel is het aan te bevelen ongeveer tien procent honing aan de suikeroplossing toe te voegen. De honing moet zorgvuldig behandeld worden en mag nooit meer dan tot 35°C (= temperatuur in het volk) verwarmd worden. Op de verpakking moet staan: 'Wegens het grote vliegbereik van de bijen is niet te verwachten dat ze uitsluitend of overwegend ecologisch bewerkte drachtgebieden hebben bevolgen'. En zo zijn de bijen de imker toch nog weer de baas.

